

ΓΝΩΜΗ της Ο.Κ.Ε.

«Μέτρα και μέσα για μια βιώσιμη
και ανταγωνιστική ενεργειακή πολιτική»
(Κείμενο στο πλαίσιο δημόσιας διαβούλευσης)

Αθήνα, 21 Ιουλίου 2008

Διαδικασία

Στις 12.06.2008, ο **Πρόεδρος του Συμβουλίου Εθνικής Ενεργειακής Στρατηγικής (Σ.Ε.Ε.Σ.) κ. Ραφαήλ Μωυσής** απέστειλε στην Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (Ο.Κ.Ε.) ερωτηματολόγιο επί του κειμένου «**Έκθεση Μακροχρόνιου Ενεργειακού Σχεδιασμού - Άνοιξη 2008**», ζητώντας σχετικά τη Γνώμη της Ο.Κ.Ε.

Η Εκτελεστική Επιτροπή της Ο.Κ.Ε. συνέστησε Επιτροπή Εργασίας αποτελούμενη από τους κ.κ. **Φωκίωνα Δεληγιάννη, Ιωάννη Στεφάνου, Ιωάννη Πούπκο, Φίλιππο Ταυρή, Νικόλαο Λιόλιο και Γεώργιο Γωνιωτάκη.**

Ως Πρόεδρος της Επιτροπής Εργασίας ορίστηκε ο κ. **Ι. Στεφάνου**. Στις εργασίες της Επιτροπής Εργασίας μετείχαν ως εμπειρογνώμονες οι κ.κ. **Κ. Βαρσάμης, Ν.**

Βασιλάκος και **Θ. Τερζόπουλος**. Από πλευράς Ο.Κ.Ε., μετείχαν οι επιστημονικές συνεργάτιδες **Δρ. Αφροδίτη Μακρυγιάννη** και **κα Μαρία Ιωαννίδου**, η οποία είχε και τον επιστημονικό συντονισμό της Επιτροπής. Ερευνητική στήριξη παρείχε από πλευράς Ο.Κ.Ε. η Υπεύθυνη Αρχείου – Βιβλιοθήκης κα **Βαρβάρα Γεωργοπούλου**.

Η Επιτροπή Εργασίας ολοκλήρωσε τις εργασίες της σε τέσσερις (4) συνεδριάσεις, ενώ η Εκτελεστική Επιτροπή διαμόρφωσε την εισήγησή της προς την Ολομέλεια στη συνεδρίαση της 21/7/2008.

Η Ολομέλεια της Ο.Κ.Ε., στην οποία εισηγητής ήταν ο κ. **Γ. Γωνιωτάκης**, αφού ολοκλήρωσε τη συζήτηση για το θέμα στη συνεδρίαση της **21^{ης} Ιουλίου 2008**, διατύπωσε την υπ' αριθ. **199** Γνώμη της Ο.Κ.Ε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ ΤΟΥ Σ.Ε.Ε.Σ.

Η Έκθεση του Σ.Ε.Ε.Σ. αποτελείται από 5 Κεφάλαια.

Το **1^ο Κεφάλαιο** αφορά στην Παγκόσμια Ενεργειακή Κατάσταση- δεδομένα και προοπτικές.

Το **2^ο Κεφάλαιο**, με τον τίτλο «Ελληνική Πραγματικότητα», παρουσιάζει θέματα κατανάλωσης ενέργειας και ενεργειακής αποδοτικότητας, θέματα των κλάδων πετρελαίου, φυσικού αερίου, λιγνίτη, ηλεκτρικής ενέργειας, Α.Π.Ε., βιοκαυσίμων, συμπαραγωγής ηλεκτρισμού και θερμότητας, καθώς και το θεσμικό πλαίσιο της αγοράς ενέργειας.

Το **3^ο Κεφάλαιο** της Έκθεσης παρουσιάζει τους βασικούς άξονες και τα κριτήρια αξιολόγησης της Εθνικής Ενεργειακής Στρατηγικής. Οι βασικοί άξονες είναι οι εξής: α) ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού, β) εξοικονόμηση και ορθολογική χρήση της ενέργειας, γ) προστασία του περιβάλλοντος και βιώσιμη ανάπτυξη και δ) συμβολή στην παραγωγικότητα και ανταγωνιστικότητα της εθνικής οικονομίας, στον υγιή ανταγωνισμό και την ισόρροπη περιφερειακή ανάπτυξη.

Τέλος, το **4^ο Κεφάλαιο** της Έκθεσης με τίτλο «Εξέλιξη του ενεργειακού ισοζυγίου – Μέτρα για την εκπλήρωση των στόχων» παρουσιάζει θέματα ενεργειακής αποδοτικότητας, εξέλιξης του ενεργειακού ισοζυγίου και προτείνει μέτρα για την εξοικονόμηση ενέργειας.

Η Έκθεση του Σ.Ε.Ε.Σ. συνοδεύεται από μία Συνοπτική Παρουσίαση, η οποία συμπεριλαμβάνει και τα Συμπεράσματα της Έκθε-

σης. Στην Παρουσίαση αυτή, γίνεται λόγος για τον κύριο στρατηγικό στόχο της νέας ευρωπαϊκής ενεργειακής πολιτικής, τα λεγόμενα «τρία 20 έως το 2020», δηλαδή μείωση των εκπομπών του αερίου θερμοκηπίου κατά 20%, βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης κατά 20% και αύξηση του ποσοστού διείσδυσης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στο 20% της τελικής κατανάλωσης.

Επίσης, απαριθμούνται οι δυνατές επιλογές για την επίτευξη των στόχων και παρουσιάζονται οι βασικές παράμετροι για την κατάρτιση της Ενεργειακής Πολιτικής (για τον κλάδο ζήτησης εξετάζεται η εξέλιξη μελλοντικών αναγκών, ενώ για τον κλάδο προσφοράς η διαθεσιμότητα, η δυνατότητα πρόσβασης και ο βαθμός αποδοχής). Σύμφωνα με το Σ.Ε.Ε.Σ., η κατάρτιση ενός Εθνικού Σχεδιασμού στο πλαίσιο της ελεύθερης αγοράς δεν μπορεί να έχει την οριστικότητα αντίστοιχων αναπτυξιακών προγραμμάτων του παρελθόντος. Κατά την Έκθεση του Σ.Ε.Ε.Σ., προκειμένου να εξασφαλίζεται σε μόνιμη βάση αφ' ενός η επάρκεια και αφ' ετέρου η ορθολογική σχέση μεταξύ προσφοράς και ζήτησης, ο Εθνικός Σχεδιασμός καλείται να περιγράψει ένα γενικό πλαίσιο μέσα στο οποίο θα αναπτυχθεί η ενεργειακή αγορά, δίνοντας τα σωστά μηνύματα στις δημόσιες επιχειρήσεις και τους ιδιώτες.

Η Έκθεση του Σ.Ε.Ε.Σ. θεωρεί ότι το μείγμα του ενεργειακού ισοζυγίου, το οποίο μπορεί αξιόπιστα και οικονομικότερα να επιτύχει τους στόχους της ενεργειακής πολιτικής, θα πρέπει να αποτελείται από: λιγνιτικές μονάδες (σε μειούμενο ποσοστό), μονάδες φυσικού αερίου (σε ποσοστό που να μπορεί να καλυφθεί από εισαγωγές με

μακροχρόνιες συμβάσεις που θα πρέπει να υπογραφούν), μεγάλα υδροηλεκτρικά έργα (το ποσοστό θα προσδιορίζεται από το περιορισμένο αξιοποιήσιμο υδροδυναμικό), αιολικές και φωτοβολταϊκές μονάδες (σε ποσοστό που υπαγορεύει η ευστάθεια του συστήματος) και μονάδες λιθάνθρακα νέας τεχνολογίας που θα ανταποκρίνονται στις ευαισθησίες και απαιτήσεις των τοπικών κοινωνιών. Σύμφωνα με την Έκθεση, ο προσδιορισμός των ποσοστών συμμετοχής των παραπάνω πηγών στο σύνολο της ηλεκτροπαραγωγής δεν είναι εύκολος ούτε αναγκαίος, στη λογική ότι στις απελευθερωμένες αγορές τα ποσοστά συμμετοχής στο ισοζύγιο των διαφόρων καυσίμων αφορούν στους επενδυτές, οι οποίοι αποφασίζουν για τις επενδύσεις τους αναλαμβάνοντας τους σχετικούς κινδύνους.

Στο θέμα της πυρηνικής ενέργειας, η Έκθεση του Σ.Ε.Ε.Σ. συνιστά ένθερμα τη δημιουργία κατάλληλου επιστημονικού και τεχνικού δυναμικού προκειμένου να παρακολουθούνται οι εξελίξεις διεθνώς και ιδιαίτερα στις γειτονικές χώρες και να είναι δυνατή η τεκμηριωμένη αξιολόγηση των επιπτώσεών της.

Η Έκθεση καταλήγει στη διαπίστωση αδυναμίας επίτευξης των στρατηγικών στόχων αν συνεχίσει το σημερινό σπάταλο και αλόγιστο μοντέλο ενεργειακής κατανάλωσης και συμπεραίνει ότι κορυφαίο στοιχείο του σχεδιασμού και της ενεργειακής πολιτικής αποτελεί η εξοικονόμηση και η ορθολογική χρήση της ενέργειας, στις διάφορες μορφές της και τομείς κατανάλωσης, που οδηγεί παράλληλα σε σημαντικές μειώσεις των εκπομπών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

ΘΕΣΕΙΣ ΤΗΣ Ο.Κ.Ε. ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑ

Η κλιματική αλλαγή έχει σημαντικές επιπτώσεις στον τομέα της ενέργειας. Αυτό επισήμανε η Ο.Κ.Ε. στην **υπ' αριθμ. 192 Γνώμη Πρωτοβουλίας** (Ιανουάριος 2008) με θέμα την κλιματική αλλαγή, όπου έγινε και μία εκτίμηση της προσφοράς και ζήτησης ενέργειας στις προσεχείς δεκαετίες.

Η Ο.Κ.Ε. αναφέρθηκε ιδιαίτερα στην ενεργειακή αποδοτικότητα στη χώρα μας και ειδικότερα στην ανάγκη:

- να ληφθούν μέτρα για αύξηση της ενεργειακής απόδοσης και
- να υπάρξει εξοικονόμηση ενέργειας με την αλλαγή της συμπεριφοράς των καταναλωτών.

Ως προς τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν σε εθνικό επίπεδο, επισημάνθηκε ότι:

- Στον τομέα των μεταφορών είναι αναγκαία η βελτίωση των υποδομών, η αποτελεσματική χρήση καυσίμων, η αύξηση της χρήσης των βιοκαυσίμων, η εφαρμογή λιγότερο ρυπογόνων τεχνολογίας στα αυτοκίνητα, η ενεργειακή σήμανση των οχημάτων, η βελτίωση των μέσων σταθερής τροχιάς και εν γένει των μέσων μαζικής μεταφοράς.

- Στον τομέα του ηλεκτρισμού, θα πρέπει να αυξηθεί η αποδοτικότητα των σταθμών ηλεκτροπαραγωγής, η προώθηση των μονάδων Σ.Η.Θ., ο εξορθολογισμός της ενεργειακής ζήτησης και η υιοθέτηση πολιτικών για τη μείωση της ζήτησης ηλεκτρισμού κατά τις ώρες αιχμής.

- Στον τομέα των κατοικιών και των εν γένει κτιρίων, κρίθηκε απαραίτητη η εφαρμογή της Οδηγίας 2002/91/ΕΚ για την ενεργειακή αποδοτικότητα των κτιρίων.

Τέλος, η Ο.Κ.Ε. τόνισε την ανάγκη να συλλέγονται για ενεργειακή αξιοποίηση τα υπολείμματα βιομάζας καθώς και τα αστικά απορρίμματα και τα βιομηχανικά απόβλητα.

Επίσης, η Ο.Κ.Ε. είχε κατά το παρελθόν την ευκαιρία να εκφράσει τις απόψεις της σε ειδικότερα θέματα που άπτονται στον τομέα της ενέργειας στις εξής Γνώμες¹:

α) Στη **Γνώμη υπ' αριθμόν 141**, η οποία αναφέρεται στο Σχέδιο Νόμου (Σχ/Ν) περί απελευθέρωσης της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας (στο οποίο ενσωματώνεται η κοινοτική Οδηγία 2003/ 54/ΕΚ), οι βασικότερες παρατηρήσεις της Ο.Κ.Ε. ήταν οι ακόλουθες:

- Αξιολογείται θετικά το μοντέλο των

1 Γνώμες Ο.Κ.Ε.: α) αρ. 141 «Επιτάχυνση της διαδικασίας απελευθέρωσης της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας» (Σχέδιο Νόμου), Νοέμβριος 2005, β) αρ. 142 «Απελευθέρωση αγοράς φυσικού αερίου» (Σχέδιο Νόμου), Νοέμβριος 2005 και γ) αρ. 154 «Παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από Α.Π.Ε., Συμπαράγωγή Ηλεκτρισμού και Θερμότητας Υψηλής Απόδοσης (Σ.Η.Θ.Υ.Α.) και άλλες διατάξεις» (Σχέδιο Νόμου), Ιούνιος 2006.

«συμβάσεων διαθεσιμότητας ισχύος».

- Η εκχώρηση της αρμοδιότητας «παρακολούθησης και ελέγχου» της ασφάλειας ενεργειακού εφοδιασμού στη ΡΑΕ αντιμετωπίζεται με επιφυλάξεις.
- Εκφράζονται επιφυλάξεις σχετικά με τη μη εποπτεία των δικτύων και των κανόνων λειτουργίας των αγορών ηλεκτρικής ενέργειας από ένα ενιαίο διαχειριστή.
- Όσον αφορά στην επιβάρυνση των τιμολογίων λόγω υπηρεσιών δημοσίου συμφέροντος, αλλά και της επιδότησης της παραγόμενης από ΑΠΕ ηλεκτρικής ενέργειας, θεωρείται σκόπιμη η έκφραση των επιβαρύνσεων ως ποσοστού επί της τιμής της κιλοβατώρας και όχι ως απόλυτου μεγέθους, καθώς και η αναπροσαρμογή προς τα κάτω της μέγιστης οροφής (π.χ. από 700.000 σε 300.000 ευρώ).

Στη Γνώμη αυτή εκφράστηκαν διαφοροποιημένες απόψεις επί των ακόλουθων σημείων του Σχεδίου Νόμου:

- Ως προς την ορθότητα του αποκλεισμού της ΔΕΗ από τους διαγωνισμούς κατά τη μέχρι το 2010 περίοδο και για τα πρώτα 900W.
- Ως προς τη δυνατότητα χορήγησης άδειας προμήθειας και σε μονάδες που έχουν έδρα εκτός Ε.Ε.
- Ως προς την εξαίρεση του Διεθνούς Αερολιμένα Αθηνών (Δ.Α.Α.) από το Δίκτυο και τη δημιουργία ενός ανεξάρτητου Δικτύου.

β) Στη Γνώμη υπ' αριθμόν 142 επί του Σχ/Ν για την απελευθέρωση της αγοράς φυσικού αερίου, η Ο.Κ.Ε. επισήμανε τα ακόλουθα:

- Η έλλειψη ωριμότητας της ελληνικής αγοράς φυσικού αερίου που δεν συμβαδίζει με το σχεδιασμό της ευρωπαϊκής νομοθεσίας είναι πιθανό να οδηγήσει σε επιβαρύνσεις που θα λειτουργήσουν δυσμενώς.
- Πολλές από τις αρμοδιότητες που παρέχει το Σχ/Ν στη ΡΑΕ αποτελούν πολιτικές αρμοδιότητες του Υπουργείου Ανάπτυξης και θα πρέπει να διατηρηθούν σε αυτό σε αντιστοιχία και με τα ισχύοντα στην Ε.Ε.
- Η απόσχιση από τη ΔΕΠΑ (μητρική) του κλάδου μεταφοράς φυσικού αερίου και η ίδρυση του ΔΕΣΦΑ (θυγατρική) θα δημιουργήσει προβλήματα στις σχέσεις των δύο εταιριών σε θέματα αρμοδιοτήτων της κάθε μίας. Σημαντικό είναι το εάν το Δημόσιο θα διατηρήσει μόνιμα τον έλεγχο των ΔΕΣΦΑ για να διασφαλίσει τη διαρκή ανάπτυξη και επέκτασή του προς εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος και της περιφερειακής ανάπτυξης της χώρας, καθώς και της προστασίας του περιβάλλοντος.
- Οι πολλαπλές ρυθμίσεις του Σχ/Ν δημιουργούν καταναλωτές πολλών ταχυτήτων και διαφορετικών δικαιωμάτων, ενώ η κατάργηση των μονοπωλιακών δικαιωμάτων φαίνεται να αφορά μόνο τη ΔΕΠΑ και όχι τις ΕΠΑ.
- Κρίνεται σκόπιμη η καθιέρωση ειδικών κινήτρων για τη χρήση του φυσικού αερίου από περισσότερους καταναλωτές, πέραν της κατά 20% απόκλιση από πλευράς κόστους λειτουργίας σε σχέση με το πετρέλαιο θέρμανσης.
- Η αυστηρή τήρηση της υποχρέωσης για παρουσία εσωτερικού δικτύου φυσικού αερίου σε κάθε νεοαναγειρόμενη οικοδομή είναι πολύ σημαντική.

γ) Οι βασικότερες διαπιστώσεις της Ο.Κ.Ε. στη Γνώμη υπ' αριθμόν 154 επί του Σχ/Ν για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας ήταν ότι:

- υπάρχει μεγάλη καθυστέρηση στην προώθηση των Α.Π.Ε. στην Ελλάδα,
- υπάρχει δυναμικό για ανάπτυξη των Α.Π.Ε. στη χώρα μας κυρίως ως προς την αιολική ενέργεια,
- υφίστανται μεγάλα εμπόδια για να γίνουν επενδύσεις (καθυστερήσεις στην αδειοδότηση, ακυρώσεις αδειών από το Σ.τ.Ε., κοινωνικές αντιδράσεις κ.ά.)

Ως προς το Σχ/Ν τονίσθηκε ότι αποτελεί θετικό βήμα για την προώθηση των Α.Π.Ε. και ιδιαίτερα τα σημεία εκείνα που αφορούν:

- τη ρύθμιση της Σ.Η.Θ.Υ.Α. και των υβριδικών σταθμών,
- τη σχετική απλούστευση της διαδικασίας αδειοδότησης και καθορισμού ευνοϊκότερου χρονοδιαγράμματος για

την ολοκλήρωσή της,

- τη μεγαλύτερη ευελιξία στην τροποποίηση των αδειών,
- την ευνοϊκότερη τιμολόγηση της ηλεκτρικής ενέργειας που προέρχεται από Α.Π.Ε.,
- τη θέσπιση συστήματος προέλευσης της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από τέτοιες μορφές ενέργειας κ.λπ.

Η Ο.Κ.Ε., όμως, τόνισε ότι θα πρέπει να θεσμοθετηθεί ένα λειτουργικό Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Α.Π.Ε. ή εναλλακτικά να αναμορφωθούν τα περισσότερα από τα υφιστάμενα περιφερειακά πλαίσια. Στόχος είναι όχι κατ' ανάγκην ο χωροταξικός καθορισμός των χρήσεων γης, αλλά ο καθορισμός στρατηγικής και κριτηρίων.

Τέλος, επισημάνθηκε η ανάγκη ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης του κοινού, ώστε να υιοθετήσει μια σφαιρική αντίληψη των περιβαλλοντικών προβλημάτων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄

ΓΕΝΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Η Ο.Κ.Ε. συμφωνεί με τους βασικούς άξονες (κατευθυντήριες γραμμές) που θέτει η Έκθεση του Σ.Ε.Ε.Σ. για την εθνική ενεργειακή στρατηγική των επομένων ετών, σε συνδυασμό με τις δεσμεύσεις της χώρας μας, από τη συμμετοχή της στην Ε.Ε. και άλλους διεθνείς οργανισμούς. Ταυτόχρονα όμως, η Ο.Κ.Ε. αντιλαμβάνεται ότι ο εθνικός ενεργειακός σχεδιασμός στις χώρες με απελευθερωμένες αγορές ενέργειας, όπως η δική μας, να μην δεν πρέπει να αποτελεί υποχρεωτικό πρόγραμμα δράσεων, ωστόσο δεν μπορεί να εξαντλείται στην περιγραφή ενός γενικού πλαισίου, χωρίς συγκεκριμένη στόχευση και θέσεις.

Ο εθνικός ενεργειακός σχεδιασμός (Ε.Ε.Σ.) οφείλει να παρέχει όλα τα απαραίτητα στοιχεία, με βάση τα οποία οι κοινωνικοί εταίροι θα μπορέσουν να συζητήσουν και να συγκλίνουν στους μεσο- και μακροπρόθεσμους ενεργειακούς στόχους. Ταυτόχρονα, τα ίδια στοιχεία οφείλουν να παρέχουν στους υποψήφιους επενδυτές τη βασική και αναγκαία πληροφόρηση, ώστε να κατευθύνουν τις επενδύσεις τους σε συγκεκριμένους ενεργειακούς τομείς και τεχνολογίες. Συνεπώς, ο Ε.Ε.Σ. οφείλει να περιλαμβάνει ποσοτικά στοιχεία αναφορικά με τις στρατηγικές ενεργειακές επιλογές και να είναι συγκεκριμένος σχετικά με τους στόχους των στρατηγικών αυτών επιλογών (μίγμα καυσίμων και τεχνολογιών) και την κατανομή, ανά τομέα, του βάρους για την επίτευξη των εθνικών στόχων και δεσμεύσεων (π.χ. περιβάλλον, Α.Π.Ε., ασφάλεια εφοδιασμού).

Ένα σχέδιο εθνικού ενεργειακού σχεδιασμού πρέπει, επομένως, να αποτελεί βασικό εργαλείο καθοδήγησης του ενεργει-

ακού χάρτη της χώρας που θα συνθέτει και θα προωθεί αποτελεσματικά τη διασφάλιση της απαιτούμενης ενέργειας στη χώρα. Θα πρέπει να έχει συγκεκριμένη στόχευση και διαρκή σενάρια υλοποίησης των στόχων, με συνεχή ενημέρωση και επικαιροποίηση των δεδομένων στον παγκόσμιο καμβά της ενέργειας. Επιπλέον, θα πρέπει να έχει αναλυτικά παραρτήματα, στα οποία να παρουσιάζονται και να επικαιροποιούνται όλα τα αποθέματα των ενεργειακών πόρων της χώρας, αλλά και οι εξελίξεις στον ενεργειακό χάρτη των χωρών εκείνων με τις οποίες η Ελλάδα διαθέτει ή θα έπρεπε να διαθέτει διασύνδεση.

Η εξοικονόμηση ενέργειας αποτελεί βασική στόχευση ενός ολοκληρωμένου εθνικού ενεργειακού σχεδίου, αλλά δεν μπορεί να αναδεικνύεται ως πανάκεια για τα ενεργειακά προβλήματα. Η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι η εξοικονόμηση ενέργειας πρέπει να αποτελεί κυρίαρχο κομμάτι του σχεδιασμού μέσα από εξειδικευμένες, στοχευμένες και μετρήσιμες δράσεις που θα αφορούν στις παρακάτω μορφές της:

- Εξοικονόμηση ενέργειας με την πραγματικά απλή έννοια της λέξης στην καθημερινή πρακτική.
- Ενεργειακός σχεδιασμός κατοικιών ανάλογα με τη χρήση τους (κύριες ή εξοχικές) αλλά και τη χωροθέτησή τους.
- Ενεργειακός σχεδιασμός όλων των παραγωγικών εγκαταστάσεων σε όλους τους οικονομικούς τομείς (πρωτογενής –δευτερογενής –τριτογενής)

και σε όλες τις βαθμίδες και μεγέθη της βιομηχανίας (βαριάς – μεταποιητικής – τουριστικής).

- Ενεργειακός σχεδιασμός στον τομέα των μεταφορών.

Όλα τα παραπάνω, όμως, πρέπει να είναι ποσοτικοποιημένα, να παρακολουθούνται ως προς την εφαρμογή και την απόδοσή τους και να ανασχεδιάζονται στοχευμένα για ακόμη καλύτερα αποτελέσματα. Επομένως, η προσπάθεια εξοικονόμησης ενέργειας πρέπει να εξομοιωθεί, όσον αφορά στην αντίληψη και τα κίνητρα, με την παραγωγή ενέργειας.

Η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι, ακόμα και στο σημερινό καθεστώς της απελευθερωμένης αγοράς ενέργειας, ο ρόλος της πολιτείας δεν θα πρέπει να εξαντλείται απλά στον προσδιορισμό του πλαισίου των επιλογών και στη συνέχεια να αφήνονται πλήρως στις επιχειρήσεις οι επενδυτικές αποφάσεις. Η πολιτεία οφείλει καταρχήν να έχει την ευθύνη της χάραξης μίας συγκροτημένης, διαχρονικά συνεπούς και ξεκάθαρης εθνικής ενεργειακής στρατηγικής με σαφείς και κατά το δυνατόν μετρήσιμους κοινωνικοοικονομικούς, περιβαλλοντικούς, αναπτυξιακούς, ενεργειακούς, και άλλους στόχους, για την εκπλήρωση των οποίων θα παρεμβαίνει με τις κατάλληλες δράσεις. Στο πλαίσιο αυτό, κρίνεται αναγκαία η σύνδεση του ενεργειακού σχεδιασμού με ένα δίκτυο συνεχούς καταγραφής, παρακολούθησης – επικαιροποίησης των ενεργειακών πόρων της χώρας που θα αφορά:

1. στην εξέλιξη των εγχώριων αποθεμάτων (στερεών καυσίμων, υδάτινων πόρων, βιοκαυσίμων),
2. στην εξέλιξη της διαθεσιμότητας των εισαγόμενων ενεργειακών πόρων (στερεών καυσίμων, πετρελαίου, φυσικού αερίου),

3. στην οριοθέτηση μέσα από μελέτες των περιοχών ανάπτυξης Α.Π.Ε. και στη συνεχή παρακολούθηση της συμμετοχής όλων των μορφών τους (ανεμογεννήτριες, φωτοβολταϊκά, κ.ά.),

4. στην εξέλιξη της πραγματικής τιμής των καυσίμων αλλά και της ονομαστικής τιμής των κοινωνικό - περιβαλλοντικών επιπτώσεων ανά μονάδα καυσίμου.

Η παρακολούθηση και επικαιροποίηση των ενεργειακών πόρων της χώρας αποτελεί απαραίτητο εργαλείο στη χάραξη των στρατηγικών επιλογών της στον τομέα της ενέργειας. Η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι οι στρατηγικές αυτές επιλογές –οι οποίες θα πρέπει να συμβαδίζουν με τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την ευρωπαϊκή ενεργειακή πολιτική, την πολιτική του περιβάλλοντος και τις διεθνείς συμβάσεις– θα πρέπει να υποστηρίζονται αποτελεσματικά από μία σειρά μέτρα και αρχές όπως:

- τα προγράμματα περιφερειακής ανάπτυξης (πολιτικές/μέτρα/πόροι),
- τα προγράμματα έρευνας, ανάπτυξης και αξιοποίησης των εγχώριων ενεργειακών πρώτων υλών,
- το χωροταξικό σχεδιασμό,
- την περιβαλλοντική νομοθεσία,
- τη φορολογία,
- τη διασφάλιση πραγματικής ανεξαρτησίας Διαχειριστών και Ρυθμιστικών Αρχών,
- την ισότιμη θεσμική και διοικητική μεταχείριση των ενεργειακών φορέων.

Κρίσιμος, επίσης, θα πρέπει να είναι ο ρόλος της πολιτείας και στην έγκυρη και

έγκαιρη ενημέρωση και των πολιτών, όσον αφορά στους στόχους της εθνικής ενεργειακής πολιτικής, τις συναφείς διεθνείς δεσμεύσεις της χώρας, τις συγκεκριμένες επιλογές, προτεραιότητες (ποσοτικές/χρονικές), κίνητρα και αντισταθμιστικά οφέλη για την ένταξη των διαφόρων ενεργειακών μορφών στο εθνικό ενεργειακό σύστημα, ιδιαίτερα σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, κ.ο.κ.

Βασικό εξάλλου ζήτημα, το οποίο δεν αναδεικνύεται στην έκθεση του Σ.Ε.Ε.Σ., αποτελεί η στενή σχέση της ενέργειας με την κοινωνική συνοχή και την ισόρροπη περιφερειακή ανάπτυξη, καθώς και με το συναφές (και σχετικά νέο) φαινόμενο της ενεργειακής φτώχειας.

Η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι στο πλαίσιο ενός ολοκληρωμένου ενεργειακού σχεδιασμού, η πολιτεία θα πρέπει να στηρίξει αποφασιστικά το ρόλο και το λειτουργικό χαρακτήρα της ενέργειας ως μοχλού περιφερειακής ανάπτυξης και κοινωνικής συνοχής, ιδιαίτερα δε, σε φθίνουσες και απομονωμένες περιοχές της χώρας, όπως είναι οι ορεινές περιοχές και τα νησιά.

Μερικοί από τους τομείς, στους οποίους σημαντικός πρέπει να είναι ο ρόλος και η παρέμβαση της πολιτείας είναι:

- α) Η ανάπτυξη των τοπικών ενεργειακών υποδομών (π.χ. αγωγοί, δίκτυα, μεταφορές, αποθηκευτικοί χώροι, κ.λπ.), καθώς και των διασυνδέσεών τους με το Εθνικό Σύστημα, ώστε να διασφαλίζεται ικανοποιητική και αδιάλειπτη προσβασιμότητα/διαθεσιμότητα των τελικών ενεργειακών προϊόντων, σε εύλογο κόστος.
- β) Η κατά προτεραιότητα ανάπτυξη των τοπικών ενεργειακών πηγών (δυναμικό εξοικονόμησης, αιολικό και ηλιακό δυναμικό, γεωθερμία, βιομάζα, απορρίμματα, κ.λπ.), με έμφαση στην τοπι-

κή απασχόληση και τα πολλαπλασιαστικά οφέλη για τις τοπικές κοινωνίες.

- γ) Η ανάδειξη και προώθηση των συνεργειών που μπορούν να δημιουργηθούν σε τοπικό επίπεδο, μεταξύ αφ' ενός νέων ενεργειακών δραστηριοτήτων και αφ' ετέρου της προστασίας του περιβάλλοντος και της τουριστικής ανάπτυξης (π.χ. οικολογικός/εναλλακτικός τουρισμός, κ.ά.).

Η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι η αντιμετώπιση της ενεργειακής φτώχειας πρέπει να αποτελέσει τμήμα του μακροχρόνιου ενεργειακού σχεδιασμού, όπως ήδη συμβαίνει σε άλλες χώρες. Με δεδομένο ότι η αλματώδης αύξηση των τιμών των καυσίμων αλλά και η σταδιακή ενσωμάτωση του κόστους ρύπανσης στις ενεργειακές τιμές θα οδηγήσουν αναπόφευκτα σε σημαντικές αυξήσεις των τιμολογίων τα επόμενα χρόνια, η πραγματική πρόκληση για την πολιτεία αφορά στην προστασία των οικονομικά ασθενέστερων από την αύξηση των τιμών των ενεργειακών προϊόντων. Στην κατεύθυνση αυτή, πρέπει να τονιστεί η σχέση της εξοικονόμησης/ορθολογικής χρήσης της ενέργειας με την έννοια της κοινωνικής συνοχής και της ενεργειακής φτώχειας. Τα οικονομικά ασθενέστερα τμήματα του πληθυσμού δεν διαθέτουν τους οικονομικούς πόρους που θα τους επέτρεπαν να προβούν σε επιλογές εξοικονόμησης ενέργειας (π.χ. μόνωση κατοικιών, χρήση ηλεκτρικών συσκευών υψηλής αποδοτικότητας κ.λπ.) με αποτέλεσμα ολοένα και περισσότεροι πολίτες να μεταπίπτουν σε συνθήκες ενεργειακής φτώχειας. Ως εκ τούτου, η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι οι πολίτες που είναι πιο ευάλωτοι και αντιμετωπίζουν τον κίνδυνο της ενεργειακής φτώχειας (το ποσοστό υπολογίζεται στο 20% του πληθυσμού) θα πρέπει να είναι οι πρώτοι αποδέκτες ουσιαστικών κινήτρων (οικονομικών κ.ά.) για εξοικονόμηση ενέργειας, ώστε πέραν των προφανών ενεργειακών ωφελειών, να μειωθεί μακροχρόνια το ενεργειακό τους κόστος.

Όσον αφορά στην πολιτική της «προσβασιμότητας»/«διαθεσιμότητας» σε νέες ενεργειακές πηγές είναι, χωρίς αμφιβολία, μία σωστή στρατηγική επιλογή στην κατεύθυνση της ενίσχυσης της γεωπολιτικής θέσης της χώρας, της διαφοροποίησης των πηγών και αύξησης της ασφάλειας του ενεργειακού εφοδιασμού της χώρας. Όμως, η Ο.Κ.Ε. θεωρεί κρίσιμο να προηγηθεί η εξασφάλιση της διαθεσιμότητας, και μάλιστα η μακροχρόνια, έναντι της προσβασιμότητας. Στο πλαίσιο αυτό, η Ο.Κ.Ε. εκτιμά ότι οι συμφωνίες κατασκευής αγωγών από –και προς– τρίτες χώρες (Τουρκία-Ελλάδα-Ιταλία, South Stream, Μπουργκάς-Αλεξανδρούπολη) πρέπει να συνοδεύονται από αντίστοιχες μακροχρόνιες διακρατικές συμφωνίες που θα αφορούν, πέραν των τυπικών τελών διέλευσης, εύλογες ποσότητες του διαμετακομιζόμενου καυσίμου για τη χώρα μας, καθώς και πολλαπλασιαστικά οφέλη για την εθνική μας οικονομία (απασχόληση, παράπλευρες παραγωγικές δραστηριότητες, κ.λπ.).

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι στην Ελλάδα, υπάρχει ήδη πρόβλημα διαθεσιμότητας φυσικού αερίου για την εγχώρια αγορά. Το πρόβλημα αυτό αναμένεται να καταστεί οξύτερο μέσα στα προσεχή χρόνια, καθώς σήμερα κατασκευάζονται ή έχουν δρομολογηθεί για υλοποίηση επτά (7) μεγάλες μονάδες ηλεκτροπαραγωγής με φυσικό αέριο, οι οποίες ακόμα και με τις πιο συντηρητικές εκτιμήσεις, θα απαιτούν για τη λειτουργία τους περί τα 3,5 δισ. Nm³ το χρόνο, επιπλέον της σημερινής κατανάλωσης αερίου στη χώρα².

Ως εκ τούτου, είναι κρίσιμο η χώρα μας να διασφαλίσει την υπογραφή μακροχρόνιων συμφωνιών προμήθειας φυσικού αερί-

ου, οι οποίες προκειμένου να υλοποιηθούν προϋποθέτουν, βέβαια, και την υλοποίηση έργων προσβασιμότητας.

Στο θέμα της απελευθέρωσης της αγοράς ενέργειας, η Ο.Κ.Ε. θέλει να τονίσει ότι θεμελιώδης προϋπόθεση για την εγκαθίδρυση πραγματικών, «απελευθερωμένων», αγορών είναι η διασφάλιση, όχι μόνο θεσμικά, αλλά κυρίως στην πράξη, ισότιμου ανταγωνισμού μεταξύ όλων των συμμετεχόντων στην εγχώρια αγορά ηλεκτρικής ενέργειας, ιδιαίτερα όσον αφορά το θεσμικό και διοικητικό πλαίσιο δραστηριοποίησής τους. Η ισότιμη μεταχείριση πρέπει να αφορά: α) στους χρόνους, στις απαιτήσεις και στην εν γένει αντιμετώπιση που επιδεικνύουν οι δημόσιες αρχές που εμπλέκονται στην αδειοδοτική διαδικασία των σταθμών ηλεκτροπαραγωγής, β) στις αντίστοιχες διαδικασίες σχεδιασμού, εύλογης κοστολόγησης και έγκαιρης υλοποίησης από το Διαχειριστή του Συστήματος των αναγκαίων διασυνδέσεων των σταθμών ηλεκτροπαραγωγής με τα δίκτυα μεταφοράς ηλεκτρισμού και αερίου, γ) στις ουσιαστικές δυνατότητες ενεργοποίησης και επιτυχούς ολοκλήρωσης των διαδικασιών τυχόν απαιτούμενων απαλλοτριώσεων (βλ. μεγάλα υδροηλεκτρικά), κ.ά.

Και, βέβαια, η ως άνω θεμελιώδης απαίτηση για την απελευθέρωση της εγχώριας αγοράς ενέργειας, προϋποθέτει και στηρίζεται καθοριστικά στη διασφάλιση πραγματικής ανεξαρτησίας για τους Διαχειριστές των Συστημάτων και για τη Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας. Η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι οι συγκεκριμένες αρχές πρέπει να αποτελέσουν βασικούς φορείς παρακολούθησης και υποστήριξης της υλοποίησης του μακροχρόνιου ενεργειακού σχεδιασμού.

2 Πρόκειται για τις μονάδες της ΔΕΗ στο Αλιβέρι και τη Μεγαλόπολη, της ENELCO (ENEL/ΚΟΠΕΛΟΥΖΟΣ) στη Χαιρώνεια Βοιωτίας, της ENDESA HELLAS στο Βόλο και στο Αλουμίνιο (Άσπρα Σπίτια Βοιωτίας), του ΗΡΩΝΑ (ΓΕΚ-ΤΕΡΝΑ) στον Άγιο Νικόλαο Βοιωτίας και της EDISON/ΕΛΛ. ΤΕΧΝΟΔΟΜΙΚΗΣ, επίσης στη Βοιωτία.

Αναφορικά με το θέμα των ευρωπαϊκών και διεθνών δεσμεύσεων της χώρας, η Ο.Κ.Ε. διαπιστώνει ότι, στην Έκθεση του Σ.Ε.Ε.Σ. αμφισβητείται κατά πόσον είναι εφικτή η επίτευξη των εθνικών ποσοτικών στόχων του 2020 που σχετίζονται με την κλιματική αλλαγή, τις Α.Π.Ε. και την εξοικονόμηση ενέργειας. Η Ο.Κ.Ε. επιθυμεί να τονίσει ότι άμεση προτεραιότητα πρέπει να αποτελέσει η αναμόρφωση της δομής και λειτουργίας του ενεργειακού μας συστήματος, ώστε αυτό να ανταποκρίνεται στην ευρωπαϊκή πολιτική και τις ανάγκες που προκύπτουν από την κλιματική αλλαγή. Η Ο.Κ.Ε., επίσης, θέλει να τονίσει ότι δεν υπάρχει δυνατότητα μετάθεσης των σχετικών αποφάσεων για το μέλλον, αντίθετα θα πρέπει να ληφθούν άμεσα δραστικά μέτρα και να προχωρήσει ο σχεδιασμός και η υλοποίηση των απαιτούμενων παρεμβάσεων, όπως για παράδειγμα:

- η διασύνδεση των (ηλεκτρικά αυτόνομων) ελληνικών νησιών με το ηπειρωτικό σύστημα,
- η σημαντική αύξηση του αριθμού και της ισχύος των υφιστάμενων διασυνδέσεων του Ελληνικού ηλεκτρικού συστήματος με το Ευρωπαϊκό,
- η προώθηση/βελτιστοποίηση της εκμετάλλευσης, σε μεγάλη κλίμακα, οικονομικών συστημάτων αποθήκευσης ενέργειας (αντλησιοταμίευση, υβριδικά συστήματα Α.Π.Ε., κ.ά.),
- η κατά προτεραιότητα στήριξη της εγκατάστασης νέων μονάδων συμβατικής ηλεκτροπαραγωγής, τα λειτουργικά χαρακτηριστικά των οποίων επιτρέπουν καλύτερη συνεργασία με μεγάλης κλίμακας «στοχαστική» παραγωγή Α.Π.Ε., όπως είναι π.χ. τα υδροηλεκτρικά, οι αεριοστρόβιλοι, κ.λπ.

Από την άλλη πλευρά, η εισαγωγή λιθάνθρακα στην εγχώρια ηλεκτροπαραγωγή μπο-

ρεί να γίνει αποδεκτή ως στρατηγική επιλογή, η οποία: α) εμπλουτίζει το εθνικό ενεργειακό ισοζύγιο, β) αυξάνει την πολλαπλότητα ενεργειακών πηγών και την ασφάλεια ενεργειακού εφοδιασμού της χώρας από το εξωτερικό και γ) συμβάλλει μακροπρόθεσμα στη σταθερότητα των ενεργειακών τιμών, υπό δύο όμως σημαντικές προϋποθέσεις:

1. Η εισαγωγή αυτή θα πρέπει να γίνει σταδιακά και συγκροτημένα με βάση έναν ολοκληρωμένο σχεδιασμό κάλυψης των αναγκών ηλεκτροπαραγωγής της χώρας με καύσιμα (εγχώρια και εισαγόμενα). Ο σχεδιασμός αυτός θα πρέπει να έχει τουλάχιστον 20ετή χρονικό ορίζοντα, να είναι ισορροπημένος από πλευράς συμμετοχής καυσίμων αλλά και τεχνολογιών (ατμοστρόβιλοι, αεριοστρόβιλοι, υδροηλεκτρικά, υβριδικά, κ.λπ.), έτσι ώστε να εξυπηρετεί καλύτερα –μεταξύ άλλων– και τη διείσδυση μεγάλης κλίμακας των Α.Π.Ε. στο ηλεκτρικό σύστημα, και να περιλαμβάνει αυστηρά χωροταξικά και περιβαλλοντικά κριτήρια.
2. Ο λιθάνθρακας θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί ως καύσιμο σε νέες μονάδες ηλεκτροπαραγωγής, τελευταίας τεχνολογίας ως προς το βαθμό απόδοσης και την περιβαλλοντική συμβατότητα, οι οποίες θα αντικαταστήσουν παλαιές και περιβαλλοντικά επιβαρύνουσες μονάδες πετρελαίου αλλά και λιγνίτη που προέρχεται από κοιτάσματα υπό εξάντληση. Η αύξηση της ζήτησης ηλεκτρικής ενέργειας στη χώρα θα πρέπει να καλυφθεί κυρίως από νέες μονάδες, που θα λειτουργούν με περιβαλλοντικά φιλικότερες μορφές ενέργειας, όπως είναι οι Α.Π.Ε., το φυσικό αέριο και οι μονάδες στερεών καυσίμων με υψηλούς βαθμούς απόδοσης, καθώς και με την εφαρμογή γενικευμένων μέτρων εξοικονόμησης και ορθολογικής χρήσης της ενέργειας.

ας γενικότερα, και του ηλεκτρισμού ειδικότερα.

Μόνο έτσι, η εισαγωγή του λιθάνθρακα στο εθνικό ενεργειακό ισοζύγιο μπορεί να θεωρηθεί ότι εξυπηρετεί εκτός από την ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού της χώρας και τις Ευρωπαϊκές και διεθνείς δεσμεύσεις της για το περιβάλλον, την κλιματική αλλαγή, τις ανανεώσιμες πηγές και την εξοικονόμηση ενέργειας.

Στο θέμα της διεξόδου των Α.Π.Ε., η πρόβλεψη του Σ.Ε.Ε.Σ για το 2010 βρίσκεται σε πλήρη διάσταση από την εκτίμηση της πρόσφατης έκθεσης του Υπουργείου Ανάπτυξης, γεγονός που καθιστά τις μακροπρόθεσμες εκτιμήσεις και των δύο φορέων αμφίβολες. Η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι είναι λάθος η συγκεκριμένη προσέγγιση του ζητήματος, καθώς με τον τρόπο αυτό αναβάλλονται για το μέλλον οι δύσκολες επιλογές και η απόλυτα απαραίτητη συνολική αλλαγή της δομής και λειτουργίας του ενεργειακού μας συστήματος.

Η Ο.Κ.Ε., επίσης, οφείλει να σημειώσει ότι δεν μπορούν να θεωρηθούν ως βασικά προβλήματα που παρεμποδίζουν την περαιτέρω ενίσχυση των Α.Π.Ε. η «περιβαλλοντική συμβατότητα», η «έλλειψη τυποποίησης/προδιαγραφών των υποβαλλόμενων στοιχείων» και η «λανθασμένη εκτίμηση του διαθέσιμου δυναμικού Α.Π.Ε.», όπως αναφέρει το Σ.Ε.Ε.Σ. Κύρια προβλήματα και βασικοί ανα-

σχετικοί παράγοντες σε κάθε σοβαρή προσπάθεια ανάπτυξης των Α.Π.Ε. στη χώρα μας είναι και παραμένουν, εδώ πολλά χρόνια: α) το θεσμικό –διοικητικό– αδειοδοτικό πλαίσιο υλοποίησης των έργων Α.Π.Ε., το οποίο είναι άκρως γραφειοκρατικό, κατακερματισμένο, ασαφές και εν πολλοίς υποκειμενικό και αλληλοσυγκρουόμενο, β) η έλλειψη επαρκών ηλεκτρικών δικτύων για τη μεταφορά της ενέργειας που παράγεται από Α.Π.Ε., ιδιαίτερα σε περιοχές της χώρας με υψηλό δυναμικό Α.Π.Ε. και γ) η παντελής έλλειψη ουσιαστικής ενημέρωσης από την Πολιτεία και τους αρμόδιους φορείς της προς τις τοπικές κοινωνίες, για τα πολλαπλά οφέλη που προσπορίζει η ανάπτυξη των Α.Π.Ε. τόσο σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, όσο και κυρίως σε τοπικό (απασχόληση, αντισταθμιστικά οφέλη, τοπικές παραγωγικές δραστηριότητες, οικοτουρισμός, κ.ά).

Τέλος, η πρόταση για τη διερεύνηση της σκοπιμότητας στροφής του αγροτικού κόσμου προς τις ενεργειακές καλλιέργειες για την παραγωγή βιοντίζελ δεν λαμβάνει υπόψη της τα συμπεράσματα σχετικής έρευνας της ΠΑΣΕΓΕΣ, σύμφωνα με τα οποία οι ενεργειακές καλλιέργειες στην Ελλάδα δεν είναι ούτε βιώσιμες, ούτε ανταγωνιστικές χωρίς υψηλές κρατικές ενισχύσεις. Στο σημείο αυτό θα πρέπει να αναφερθεί το γεγονός ότι η Ε.Ε. πρότεινε πρόσφατα την κατάργηση της ενίσχυσης των 4.5 ευρώ ανά στρέμμα ενεργειακών καλλιεργειών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄

ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ/ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ
ΣΤΟ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΤΟΥ Σ.Ε.Ε.Σ.

Βάσει των θέσεων που αναπτύχθηκαν στο Κεφάλαιο της Γενικής Αξιολόγησης, η Ο.Κ.Ε. προχωρεί στη διατύπωση ειδικών παρατηρήσεων/απαντήσεων στο ερωτηματολόγιο του Σ.Ε.Ε.Σ.:

Ερώτημα 1^ο.

Η εξοικονόμηση ενέργειας αναδεικνύεται σε καθοριστικό παράγοντα της ενεργειακής πολιτικής, τόσο λόγω συγκεκριμένων δεσμεύσεων που έχουν αναληφθεί έναντι της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσο, και κυρίως, λόγω της διαπίστωσης ότι χωρίς σοβαρή εξοικονόμηση είναι αμφίβολο αν μπορούν να επιτευχθούν οι περισσότεροι, αν όχι και όλοι, οι στόχοι του στρατηγικού σχεδιασμού συμπεριλαμβανομένων των στόχων για το κλίμα και τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας.

Συμφωνείτε ή θεωρείτε υπερβολικό τον υπερθεματισμό που επιχειρεί η Έκθεση του Σ.Ε.Ε.Σ. στο θέμα της εξοικονόμησης και ορθολογικής χρήσης της ενέργειας;

Πώς κρίνετε τα μέτρα που απαριθμούνται για την επίτευξη του στόχου εξοικονόμησης και ορθολογικής χρήσης της ενέργειας; Είναι ρεαλιστικά και επιτεύξιμα και υπό ποίες πρόσθετες προϋποθέσεις;

Η Ο.Κ.Ε., όπως έχει ήδη αναφέρει στο Κεφάλαιο Γ΄, θεωρεί ότι η εξοικονόμηση και η ορθολογική χρήση της ενέργειας αποτελεί μία από τις βασικές στοχεύσεις ενός ολοκληρωμένου εθνικού ενεργειακού σχεδίου, επειδή συμβάλλει σημαντικά, εκτός των άλλων και στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας

της ελληνικής οικονομίας και την κάλυψη των δεσμεύσεων της χώρας απέναντι στην Ε.Ε. και τους διεθνείς οργανισμούς αναφορικά με τη μείωση των εκπομπών CO₂. Σύμφωνα με την Ο.Κ.Ε., τα μέτρα για την εξοικονόμηση ενέργειας θα πρέπει να συνδυάζονται με τα μέτρα για την προστασία του περιβάλλοντος, ιδιαίτερα στον οικιακό και τον τριτογενή τομέα. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό, αλλά και σχετικά εύκολα επιτεύξιμο, για τη χώρα μας, για τρεις κυρίως λόγους:

- Ο μέσος Έλληνας πολίτης έχει μεγαλύτερη (ευκαιριακή ή μη) ευαισθησία απέναντι σε θέματα προστασίας του περιβάλλοντος, απ' ό,τι σε θέματα εξοικονόμησης ενέργειας.
- Πολλά από τα μέτρα εξοικονόμησης ενέργειας (κυρίως στα κτήρια) που μπορούν άμεσα να εφαρμοσθούν, έχουν ταχύτατη, ορατή και μετρήσιμη επίπτωση στη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής, με αποτέλεσμα την ευκολότερη υιοθέτησή τους.
- Κατά την περίοδο έκρηξης της ακρίβειας των τελευταίων χρόνων, έχει δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στο διπλασιασμό της τιμής των καυσίμων και των συχνών και υψηλών αυξήσεων της τιμής του ηλεκτρικού ρεύματος. Το γεγονός αυτό έχει ως αποτέλεσμα οποιαδήποτε υπόδειξη για εξοικονόμηση να τύχει ευνοϊκής και αμέσου υποδοχής (σε βραχυ-μεσοπρόθεσμο ορίζοντα) από το κοινό, ιδιαίτερα αν

αυτή συνδυάζεται με ολοκληρωμένη πολιτική κινήτρων.

Τέλος, η Ο.Κ.Ε. σημειώνει ότι ο ενεργειακός σχεδιασμός στον τομέα της εξοικονόμησης ενέργειας θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη την υπάρχουσα χρήση της ενέργειας, το υπάρχον νομοθετικό πλαίσιο, την εφαρμογή του και τις ελλείψεις που υπάρχουν σε αυτό σε σχέση με άλλες ευρωπαϊκές χώρες.

Προκειμένου να αξιολογηθούν τα προτεινόμενα μέτρα για την επίτευξη του εθνικού στόχου εξοικονόμησης και ορθολογικής χρήσης της ενέργειας (-20% ως το 2020), η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι χρειάζεται μεγαλύτερη ανάλυση και τεκμηρίωσή τους. Επίσης, τα μέτρα θα πρέπει να ενταχθούν σε ένα ολοκληρωμένο, κυλιόμενο, 5ετές εθνικό πρόγραμμα εξοικονόμησης/ορθολογικής χρήσης της ενέργειας με συγκεκριμένους και ρεαλιστικούς οριζόντιους και τομεακούς στόχους (ποσοτικούς/ποιοτικούς), αναλυτικά χρονοδιαγράμματα εφαρμογής, συγκροτημένες δέσμες μέτρων, κινήτρων και ενεργειών, αυστηρά καθορισμένους προϋπολογισμούς και πηγές χρηματοδότησης (π.χ. στα πλαίσια του ΕΣΠΑ 2007-2013, του Αναπτυξιακού Νόμου, κ.ά.), καθώς και σαφή προσδιορισμό/κατανομή ρόλων και ευθυνών σε όλους τους εμπλεκόμενους με το πρόγραμμα δημόσιους φορείς.

Ερώτημα 2^ο.

Πάλι σχετικά με την εξοικονόμηση: Η Έκθεση κάνει κάποιους, άτολμους ίσως, υπαινιγμούς για τη σημασία των ενεργειακών τιμολογίων (π.χ. «η ενέργεια δεν μπορεί να είναι ταυτόχρονα πολύτιμη αλλά και φθηνή».

Θεωρείτε σκόπιμη μια σαφέστερη αναφορά/προειδοποίηση ότι η σημαντική αύξηση των τιμών θα αποτελέσει έσχατο αναγκαίο μέτρο για την επίτευξη ορθολογικής χρήσης της ενέργειας αν όλα τα μέτρα και κίνητρα αποτύχουν να φέρουν τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα;

Η Ο.Κ.Ε. διατηρεί σοβαρές επιφυλάξεις για την άποψη του Σ.Ε.Ε.Σ. ότι έχει εφαρμογή στη χώρα μας η αρχή: «η ενέργεια δεν μπορεί να είναι ταυτόχρονα πολύτιμη αλλά και φθηνή», εξαιτίας:

- της έλλειψης μέτρων εξοικονόμησης ενέργειας, της παντελούς έλλειψης ελέγχων εφαρμογής των υπαρχόντων μέτρων (π.χ. θερμομόνωση κτηρίων), της μη σωστής λειτουργίας του ανταγωνισμού και της μη ύπαρξης εναλλακτικών επιλογών,
- της παντελούς έλλειψης ενεργειακής παιδείας, με αποτέλεσμα να είναι δύσκολα αναγνωρίσιμος από το μέσο πολίτη ο όρος «η ενέργεια είναι πολύτιμη».

Η Ο.Κ.Ε., επίσης, σημειώνει ότι η ενέργεια στην Ελλάδα δεν θα μπορούσε να χαρακτηριστεί φθηνή, γιατί σε μεγάλο βαθμό οι τιμές της ηλεκτρικής ενέργειας και των πετρελαιοειδών στην Ελλάδα έχουν ως βάση σύγκρισης τις αντίστοιχες τιμές που ισχύουν για τους υπόλοιπους ευρωπαίους καταναλωτές, χωρίς όμως να λαμβάνονται υπόψη άλλες κρίσιμες παράμετροι (όπως αμοιβές, ποιότητα υπηρεσιών, βιοτικό επίπεδο κ.λπ). Επομένως, η Ο.Κ.Ε. δεν θεωρεί αναγκαίο μέτρο την αύξηση των τιμών.

Σύμφωνα με την Ο.Κ.Ε., αναγκαίο και αποτελεσματικό μέτρο για την επίτευξη ουσιαστικής εξοικονόμησης και ορθολογικής χρήσης της ενέργειας είναι η παρέμβαση/ρύθμιση της πολιτείας για ορθολογικοποίηση των ενεργειακών τιμολογίων, έτσι ώστε να αντανakλούν το πραγματικό κόστος της ενέργειας και των διαφόρων μορφών της.

Επιπρόσθετα, όπως έχει σημειωθεί και στη γενική αξιολόγηση, η πρόσβαση στα ενεργειακά αγαθά αποτελεί δικαίωμα υψίστης σημασίας για κάθε πολίτη και απαραί-

τητη προϋπόθεση για την κάλυψη ακόμη και των πλέον στοιχειωδών αναγκών του. Για το λόγο αυτό η τιμολόγησή τους πρέπει να διέπεται από τέτοια λογική που να διασφαλίζει την προσβασιμότητα και των οικονομικά ασθενεστέρων τμημάτων του πληθυσμού, υπό την προϋπόθεση της ορθολογικής χρήσης και της αποφυγής σπατάλης.

Ερώτημα 3 °.

Το Σ.Ε.Ε.Σ. υποστηρίζει ότι ο Εθνικός Ενεργειακός Σχεδιασμός, στο πλαίσιο της ελεύθερης αγοράς, δεν μπορεί να έχει την ανελαστικότητα που άλλοτε χαρακτήριζε τα μονοπωλιακά αναπτυξιακά προγράμματα των δημοσίων οργανισμών που προσπαθούσαν να προδιαγράψουν τις μελλοντικές εξελίξεις καθοριστικά. Σήμερα τις αποφάσεις καλούνται να πάρουν δημόσιες ή ιδιωτικές επιχειρήσεις αναλαμβάνοντας τους σχετικούς επενδυτικούς και τεχνολογικούς κινδύνους.

Συμφωνείτε με την παραπάνω γενική τοποθέτηση για το χαρακτήρα που πρέπει να έχει ο Εθνικός Ενεργειακός Σχεδιασμός;

Βάσει όσων έχουν αναφερθεί στο κεφάλαιο της Γενικής Αξιολόγησης, ο εθνικός ενεργειακός σχεδιασμός και η ενεργειακή στρατηγική δεν θα πρέπει να αφορούν αποκλειστικά τους επενδυτές. Η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι ακόμα και στο σημερινό καθεστώς της ελεύθερης αγοράς ενέργειας, η πολιτεία έχει την ευθύνη της χάραξης μίας συγκροτημένης, διαχρονικά συνεπούς και ξεκάθαρης εθνικής ενεργειακής πολιτικής με σαφείς και κατά το δυνατόν μετρήσιμους κοινωνικοοικονομικούς, περιβαλλοντικούς, αναπτυξιακούς και ενεργειακούς στόχους, των οποίων η εκπλήρωση θα πρέπει να υποστηριχθεί αποτελεσματικά από μία σειρά συγκεκριμένων μέτρων, όπως αυτά περιγράφονται στο κεφάλαιο Γ΄ της Γενικής Αξιολόγησης.

Ερώτημα 4 °.

Η Έκθεση αναφέρεται στο μείγμα των πρωτογενών πηγών ηλεκτροπαραγωγής κατά πολύ γενικό τρόπο ακολουθώντας τη φιλοσοφία που περιγράφεται στο προηγούμενο ερώτημα. Αναφέρεται σε προβλεπόμενες ανάγκες σε ενέργεια και όχι σε ισχύ, δεν περιγράφει αριθμό μονάδων στο σύνολο ή κατά κατηγορία πηγής, χωρίζει τις πηγές σε αποδεκτές (π.χ. λιθάνθρακας) και μη (π.χ. πυρηνικά), αλλά δεν επιχειρεί παρά μια πολύ ευρεία αναφορά σε ποσοστά συμμετοχής της κάθε πηγής στο σύνολο της ηλεκτροπαραγωγής (φράση όπως ισόρροπη συμμετοχή στερεών, αερίων και Α.Π.Ε. το 2020).

Πιστεύετε ότι μια τέτοια γενική τοποθέτηση είναι αρκετή προκειμένου οι επενδυτές να λάβουν τα σωστά μηνύματα και να πάρουν τις αποφάσεις τους; Τι περισσότερο θα περιμένατε να περιλαμβάνει η περιγραφή του μείγματος;

Σύμφωνα με τις θέσεις της Ο.Κ.Ε., όπως έχουν αποτυπωθεί στη Γενική Αξιολόγηση αλλά και στην απάντηση επί του 3^{ου} Ερωτήματος, σε μία απελευθερωμένη αγορά ενέργειας, η πολιτεία μπορεί να στηρίξει τις στρατηγικές της επιλογές και να προσανατολίσει τους επενδυτές μέσω των προγραμμάτων περιφερειακής ανάπτυξης, του χωροταξικού σχεδιασμού, της περιβαλλοντικής και φορολογικής νομοθεσίας, της πραγματικής ανεξαρτησίας Διαχειριστών και Ρυθμιστικών Αρχών και της ισότιμης (θεσμικής και διοικητικής) μεταχείρισης όλων των συμμετεχόντων στην εγχώρια αγορά ενέργειας.

Είναι σαφές ότι η σύνθεση του μίγματος ηλεκτροπαραγωγής καθορίζεται από πλήθος παραμέτρων και συναρτάται άμεσα με τις ενεργειακές και περιβαλλοντικές δεσμεύσεις της χώρας μέχρι το 2020, αλλά και με τις στρατηγικές επιλογές της χώρας οι οποίες θα πρέπει να αποτυπώνονται ξεκάθαρα

στον Εθνικό Ενεργειακό Σχεδιασμό. Σε κάθε περίπτωση, ένας εξαρχής προσδιορισμός του ανώτατου και κατώτατου ποσοστού επιθυμητής συμμετοχής της κάθε πρωτογενούς πηγής ηλεκτροπαραγωγής στο μείγμα θα ήταν ιδιαίτερα επιθυμητός, δεδομένου ότι θα έδινε σαφή μηνύματα στους επενδυτές.

Ερώτημα 5^ο.

Η Έκθεση δίνει μεγάλη έμφαση και κάνει αισιόδοξες (μέχρι και τολμηρές) προβλέψεις για τη συμμετοχή των Α.Π.Ε. στην ηλεκτροπαραγωγή, εισάγοντας ως μόνο συντηρητικό στοιχείο την εκτίμηση ότι μεγάλη επιτάχυνση θα πραγματοποιηθεί τα τελευταία χρόνια του προγράμματος.

Πόσο ρεαλιστική είναι η όλη αυτή εκτίμηση; Τι περισσότερο μπορεί να προταθεί για υπέρβαση των γνωστών δυσκολιών που καθυστερούν αυτά τα προγράμματα, γραφειοκρατικών και όχι μόνο (βλέπε παρακάτω Ερώτημα 8ο σχετικά με την αποδεκτικότητα επενδύσεων);

Σύμφωνα με όσα αναφέρονται στη Γενική Αξιολόγηση, η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι οι εκτιμήσεις του Σ.Ε.Ε.Σ. (ιδιαίτερα η εκτιμώμενη από το Σ.Ε.Ε.Σ. εκθετική εξέλιξη των υπό εγκατάσταση μονάδων Α.Π.Ε. κατά τα τελευταία χρόνια του προγράμματος) δεν τεκμηριώνονται επαρκώς. Επίσης, η Ο.Κ.Ε. δεν θεωρεί ότι τα βασικά προβλήματα που παρεμποδίζουν την περαιτέρω ενίσχυση των Α.Π.Ε. εξαντλούνται στην «περιβαλλοντική συμβατότητα», την «έλλειψη τυποποίησης/προδιαγραφών των υποβαλλόμενων στοιχείων» και τη «λανθασμένη εκτίμηση του διαθέσιμου δυναμικού Α.Π.Ε.».

Στο πλαίσιο αυτό και με δεδομένο ότι η χώρα θα πρέπει να εκπληρώσει τις δεσμεύσεις που έχει αναλάβει σε σχέση με τη συμμετοχή των Α.Π.Ε. στην ηλεκτροπαραγωγή, κρίνεται απαραίτητη η εκπόνηση ενός οδικού χάρτη που θα οδηγήσει σταδιακά,

αρχής γενομένης από σήμερα και μέχρι το 2020, στην επίτευξη του στόχου που τίθεται (απλοποίηση-επιτάχυνση διαδικασιών αδειοδότησης, διεύρυνση δυνατοτήτων χωροθέτησης, προγραμματισμός-έγκαιρη υλοποίηση υποστηρικτικών υποδομών, υιοθέτηση αποτελεσματικότερων κινήτρων, καλύτερη ενημέρωση και συνεργασία με τις τοπικές κοινωνίες).

Ερώτημα 6^ο.

Η χρησιμοποίηση σε περιορισμένο βαθμό μονάδων λιθάνθρακα αποδεικνύεται απαραίτητη τουλάχιστον για την περίοδο γύρω στο 2015. Ασφαλώς υπάρχουν σενάρια που επιτρέπουν κάλυψη των αναγκών σε ηλεκτροπαραγωγή χωρίς τη χρησιμοποίηση του λιθάνθρακα, αλλά η λελογισμένη άποψη του Σ.Ε.Ε.Σ είναι ότι τα σενάρια αυτά βασίζονται σε παρακινδυνευμένες παραδοχές και μπορεί, αν υιοθετηθούν, να οδηγήσουν τη χώρα σε νέα και παρατεταμένη περίοδο στενότητας σε παροχή ηλεκτρισμού.

Δεδομένου ότι η επιχειρηματολογία που στηρίζει το «όχι στο λιθάνθρακα» είναι απόλυτα γνωστή στο Σ.Ε.Ε.Σ., δεν σας ζητείται η εκ νέου ανάπτυξής της. Το ερώτημα είναι αν πιστεύετε ότι είναι δυνατή και υπό ποιες προϋποθέσεις, η εξασφάλιση αποδοχής της εγκατάστασης λιθάνθρακα από τις τοπικές κοινωνίες. Πιστεύετε ότι θα ήταν χρήσιμη η καθιέρωση κάποιου ειδικού κοινωνικού τέλους όπως αυτού που ισχύει για τις λιγνιτικές περιοχές;

Στη Γενική Αξιολόγηση η Ο.Κ.Ε. έχει εκθέσει τις θέσεις της για το θέμα της εισαγωγής λιθάνθρακα στην εγχώρια ηλεκτροπαραγωγή και τις προϋποθέσεις που θα πρέπει να τηρούνται.

Το θέμα της «εξασφάλισης αποδοχής από τις τοπικές κοινωνίες» για την εγκατάσταση μιας μονάδας εκμετάλλευσης νέας

μορφής ενέργειας είναι ένα κρίσιμο και πολυσύνθετο ζήτημα που δεν μπορεί να αντιμετωπίζεται μονοσήμαντα με την καθιέρωση «κοινωνικού τέλους». Θα πρέπει να περιλαμβάνει ένα ολοκληρωμένο και συγκεκριμένο πρόγραμμα περιβαλλοντικής και οικονομικής αναβάθμισης της περιοχής (δημιουργία νέων θέσεων εργασίας κ.ά.), όπως επίσης ρητές δεσμεύσεις για την τήρηση των περιβαλλοντικών όρων.

Όπως έχει αναπτυχθεί και στη Γενική Αξιολόγηση, στο ζήτημα της έγκυρης και έγκαιρης ενημέρωσης και αποδοχής των τοπικών κοινωνιών για νέες επενδύσεις, καθοριστικός είναι ο ρόλος που πρέπει να διαδραματίσει η πολιτεία και οι αρμόδιοι φορείς της, συντονισμένα, σε κεντρικό, νομαρχιακό και τοπικό επίπεδο.

Ερώτημα 7^ο.

Το Σ.Ε.Ε.Σ. καταλήγει σε έναν κατηγορηματικό αποκλεισμό της πυρηνικής ενέργειας με τη διαπίστωση ότι οι ανάγκες της χώρας σε ηλεκτροπαραγωγή μπορούν να καλυφθούν χωρίς προσφυγή στην αμφιλεγόμενη από την Κοινή Γνώμη αυτή πηγή. Η επιχειρηματολογία που στηρίζει το «ναι στην πυρηνική» είναι απόλυτα γνωστή στο Σ.Ε.Ε.Σ., συνεπώς και εδώ δεν ζητείται από εσάς η ανάπτυξη της.

Δέχστε, παρά ταύτα, την άποψη του Σ.Ε.Ε.Σ. ότι στη χώρα μας πρέπει να δημιουργήσουμε το κατάλληλο ανθρώπινο δυναμικό και τεχνογνωσία που να είναι σε θέση αφ' ενός να παρακολουθεί υπεύθυνα και τεκμηριωμένα τα όσα συμβαίνουν σχετικά με την εγκατάσταση πυρηνικών εργοστασίων σε γειτονικές χώρες και αφ' ετέρου να ενημερώνει τις κυβερνήσεις και τους πολίτες για μελλοντικές προοπτικές αυτής της ενεργειακής πηγής;

Στο θέμα της πυρηνικής ενέργειας, εφόσον, σύμφωνα με το Σ.Ε.Ε.Σ., διαπιστώνεται ότι «οι ανάγκες της χώρας σε ηλεκτροπαρα-

γωγή μπορούν να καλυφθούν χωρίς προσφυγή στην αμφιλεγόμενη από την Κοινή Γνώμη αυτή πηγή», η Ο.Κ.Ε. δεν θεωρεί σκόπιμη τη συντήρηση της σχετικής συζήτησης. Σήμερα η χώρα μας διαθέτει επαρκές ανθρώπινο δυναμικό και τεχνογνωσία (Δημόκριτος, Εθνική Επιτροπή Ατομικής Ενέργειας, κ.ά.) που ικανοποιούν την κάλυψη των αναγκών της για ενημέρωση στο θέμα της πυρηνικής ενέργειας. Στο υφιστάμενο πλαίσιο κρίνεται σκόπιμη η δρομολόγηση κάποιων διαδικασιών ωρίμανσης ενόψει του ενδεχομένου μελλοντικής αποδοχής της πηγής αυτής.

Όσον αφορά τους διαθέσιμους πόρους η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι θα πρέπει να αξιοποιηθούν και στην κατεύθυνση της παρακολούθησης και κυρίως της συμμετοχής στις εξελίξεις για πολύ πιο άμεσα και πιεστικά ενεργειακά θέματα, όπως οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, η εξοικονόμηση και ορθολογική χρήση της ενέργειας, το σε κορεσμό ευρισκόμενο Σύστημα Μεταφοράς κ.ά.

Ερώτημα 8^ο.

Στην Έκθεση γίνεται μια έντονη, αναφορά στο πρόβλημα της χαμηλής αποδοχής από τις τοπικές ή την ευρύτερη κοινωνία, κάθε ενεργειακού έργου που αφορά οποιαδήποτε πηγή από την πιο «σκληρή» μέχρι την πιο «ήπια», καθώς και βασικά έργα μεταφοράς και διανομής ηλεκτρικής ενέργειας.

Πού κατά τη γνώμη σας οφείλεται αυτή η αντίδραση, με ποιο τρόπο μπορεί να αντιμετωπισθεί και πώς μπορείτε και εσείς να συμβάλλετε στην επίλυση τουλάχιστον ορισμένων πτυχών του σοβαρού αυτού ζητήματος;

Πέρα από τη συνεχιζόμενη απουσία ενός σταθερού και ασφαλούς πλαισίου ανάπτυξης της επενδυτικής/επιχειρηματικής δραστηριότητας στη χώρα μας, η Ο.Κ.Ε. θεωρεί ότι βασικό αίτιο των αντιδράσεων ήταν, και παραμένει, η έλλειψη ουσιαστικής

ενημέρωσης και πραγματικού διαλόγου με τις τοπικές κοινωνίες, οποίος θα διεξάγεται έγκαιρα και με πρωτοβουλία και καθοριστική συμμετοχή της πολιτείας και των αρμόδιων δημόσιων ενεργειακών φορέων της (ΥΠΑΝ, ΥΠΕΧΩΔΕ, Περιφέρειες, ΡΑΕ, ΔΕΣΜΗΕ, ΚΑΠΕ, ΔΕΗ, κ.λπ.) Στο διάλογο αυτό απαιτείται η ενεργή παρουσία της τοπικής αυτοδιοίκησης, των κοινωνικών εταίρων, οι οποίοι διαθέτουν ισχυρούς δεσμούς με τις τοπικές κοινωνίες, καθώς και των επιστημονικών φορέων. Δυστυχώς, μέχρι σήμερα, οι όποιες προσπάθειες ενημέρωσης από την πολιτεία, ακόμα και για σημαντικά ενεργειακά έργα, περιορίστηκαν σε αποσπασματικές δράσεις χωρίς ουσιαστική απήχηση στις τοπικές κοινωνίες.

Η Ο.Κ.Ε. θέλει να τονίσει ότι η μέχρι σήμερα εμπειρία δείχνει ότι όπου, όντως, υπήρξε έγκυρη και έγκαιρη ενημέρωση των πολιτών σε τοπικό επίπεδο, ο βαθμός αποδοχής νέων ενεργειακών έργων και πηγών ήταν ικανοποιητικός και διαχρονικά αυξανόμενος: τα παραδείγματα ευρύτερης αποδοχής και στήριξης της ανάπτυξης των Α.Π.Ε. σε Κρήτη και Θράκη είναι χαρακτηριστικά. Η Ο.Κ.Ε., επίσης, θεωρεί πρωταρχικής σημασίας την ευρύτερη δυνατή κοινωνική αποδοχή κάθε νέας ενεργειακής δραστηριότητας, ύστερα από δημόσια διαβούλευση και ευρεία συναίνεση των εμπλεκομένων.

Η Ο.Κ.Ε., αναγνωρίζοντας ότι η διαφύλαξη του περιβάλλοντος και η ορθολογική χρήση της ενέργειας και των φυσικών πόρων

αποτελούν ζωτικό παράγοντα της βιώσιμης ανάπτυξης, έχει εκπονήσει μία σειρά Γνωμών Πρωτοβουλίας που αφορούν στο τρίπτυχο: «Κλιματική Αλλαγή», «Χωροταξία και Πολεοδομία» και «Προστασία της Φύσης»³.

Σκοπός αυτής της πρωτοβουλίας είναι η ανάπτυξη μίας συζήτησης και προβληματισμού με στόχο την ευαισθητοποίηση κάθε ενδιαφερόμενου, από τους πολίτες μέχρι τους αρμόδιους φορείς. Στο πλαίσιο αυτό, η Ο.Κ.Ε. πραγματοποίησε μία σειρά σχετικών εκδηλώσεων⁴, ενώ προγραμματίζει εντός του 2008 να προβεί σε ενημέρωση για τα παραπάνω θέματα στα σχολεία της χώρας, καθώς δίνει ιδιαίτερη σημασία στην ανάπτυξη περιβαλλοντικών ευαισθησιών κατά τη σχολική ηλικία.

Ερώτημα 9^ο.

Η Έκθεση υποστηρίζει ότι στη χώρα γίνονται πολύ σημαντικά βήματα που διευκολύνουν την προσβασιμότητα σε ενεργειακές πηγές (αγωγός Μπουργκάς-Αλεξανδρούπολη, αγωγοί φυσικού αερίου Τουρκία-Ελλάδα-Ιταλία και South Stream).

Συμφωνείτε με αυτήν την τοποθέτηση; Τι πιστεύετε ότι μπορεί να γίνει ακόμη ώστε αυτή η «προσβασιμότητα» να γίνει και αξιόπιστη «διαθεσιμότητα»;

Η πολιτική της «προσβασιμότητας»/«διαθεσιμότητας» σε νέες ενεργειακές πηγές είναι, χωρίς αμφιβολία, μία σωστή στρατηγική επιλογή στην κατεύθυνση της ενίσχυσης

3 Βλ. Γνώμη Πρωτοβουλίας υπ' αριθμ. 190 με θέμα «Χωροταξία και Πολεοδομία» (Δεκέμβριος 2007), Γνώμη Πρωτοβουλίας υπ' αριθμ. 192 με θέμα «Κλιματική Αλλαγή» (Ιανουάριος 2008) και Γνώμη Πρωτοβουλίας υπ' αριθμ. 193 με θέμα «Περιβάλλον – Προστασία της Φύσης» (Ιανουάριος 2008).

4 Κεντρική Εκδήλωση για το Περιβάλλον με κύριο ομιλητή την Αυτού Θειοτάτη Παναγιώτητα, τον Οικουμενικό Πατριάρχη Κύριο Κύριο Βαρθολομαίο, Αθήνα, 16/5/2008.
 Ημερίδα με θέμα «Η Κοινωνία και το Περιβάλλον: Η κλιματική αλλαγή και οι επιπτώσεις της», Θεσσαλονίκη, 16/2/2008.
 Ημερίδα με θέμα «Η Κοινωνία και το Περιβάλλον: Σχεδιασμός και προστασία του περιβάλλοντος», Πάτρα, 23/2/2008.

της γεωπολιτικής θέσης της χώρας, της διαφοροποίησης των πηγών και αύξησης της ασφάλειας του ενεργειακού εφοδιασμού. Όμως, η Ο.Κ.Ε. θεωρεί κρίσιμο να προηγηθεί η εξασφάλιση της διαθεσιμότητας, και μάλιστα η μακροχρόνια, έναντι της προσβασιμότητας.

Ως εκ τούτου, είναι αναγκαίο στα πλαίσια ενός συγκροτημένου, στοχοθετημένου και-προπαντός-ποσοτικοποιημένου εθνικού ενεργειακού σχεδιασμού, να διαμορφωθεί και να τεθεί άμεσα σε εφαρμογή, από την πολιτεία και τους αρμόδιους φορείς της (ΥΠΑΝ, ΥΠΕΞ, ΔΕΠΑ, κ.ά.), μια διακρατική πολιτική μακροχρόνιων συμβάσεων διαθεσιμότητας/προμήθειας συμβατικών καυσίμων, που θα εξασφαλίζει -σε ένα χρονικό ορίζοντα τουλάχιστον 20ετίας- την επαρκή κάλυψη των καταναλωτικών αναγκών της χώρας σε εισαγόμενες μορφές ενέργειας (αέριο, πετρέλαιο, ηλεκτρισμός, κ.λπ.).

Η πολιτική αυτή της προσβασιμότητας/διαθεσιμότητας πρέπει να καλύπτει και τις εγχώριες πηγές ενέργειας. Προς την κατεύθυνση αυτή, είναι αναγκαία η άμεση δρομολόγηση και ταχεία υλοποίηση όλων εκείνων των παρεμβάσεων που συντελούν στην αύξηση της προσβασιμότητας/διαθεσιμότητας όσο το δυνατόν περισσότερων ενεργειακών πηγών, ιδιαίτερα δε των Α.Π.Ε.: αναβάθμιση/επέκταση του Συστήματος Μεταφοράς, διασύνδεση των (ηλεκτρικά αυτόνομων) ελληνικών νησιών με το ηπειρωτικό σύστημα, επαύξηση του αριθμού και της ισχύος των διασυνδέσεων του ελληνικού ηλεκτρικού συστήματος με το ευρωπαϊκό, προώθηση σε μεγάλη κλίμακα των οικονομικών συστημάτων αποθήκευσης ενέργειας όπως η αντλησιοταμίευση και τα υβριδικά συστήματα Α.Π.Ε., κ.λπ.

Ερώτημα 10^ο.

Η εφαρμογή της δέσμης μέτρων για το κλίμα και τη βιώσιμη ενέργεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης συνεπάγεται σημαντική επιβάρυνση στο συνολικό κόστος εφοδιασμού της οικονομίας με ενέργεια, δεδομένου ότι το κόστος των διαφόρων πηγών ενέργειας, χωρίς συνυπολογισμό κοινωνικών και περιβαλλοντικών παραγόντων, παραμένει αντιστρόφως ανάλογο προς την ποσότητα των ρύπων που εκπέμπουν. Αντίθετα διάφορες χώρες εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης, και μάλιστα από τις πολυπληθέστερες, αρνούνται να αποδεχθούν ανάλογες επιβαρύνσεις εξασφαλίζοντας έτσι ένα σημαντικό για αυτές ανταγωνιστικό πλεονέκτημα.

Λαμβάνοντας υπόψη τη διεθνή ανταγωνιστικότητα της οικονομίας μας αλλά και την ευαισθησία για το περιβάλλον που υπαγορεύεται, μεταξύ άλλων παραγόντων, και από το γεγονός ότι είμαστε χώρα τουριστικού προορισμού, θεωρείτε ότι η υιοθέτηση και εφαρμογή της Ευρωπαϊκής περιβαλλοντικής πολιτικής είναι για την Ελλάδα α) υπερβολικά αυστηρή, β) ισορροπημένη ή γ) ανεπαρκής;

Όπως έχει τονισθεί και στη Γενική Αξιολόγηση, η χώρα μας ως μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει ήδη δεσμευθεί και είναι υποχρεωμένη να εφαρμόσει τη δέσμη μέτρων για το κλίμα και τη βιώσιμη ενέργεια.

Οι όποιοι προβληματισμοί θα έπρεπε να είχαν αποτελέσει αντικείμενο διαβούλευσης σε προγενέστερο χρόνο και σε κάθε περίπτωση πριν από το Εαρινό Συμβούλιο Κορυφής του 2007, ώστε τα όποια συμπεράσματα είχαν προκύψει να είχαν συνεισφέρει στη μετέπειτα διαπραγμάτευση.

Ερώτημα 11^ο.

Η Έκθεση προτείνει τη δέσμευση σημαντικού ποσοστού των συνολικών πόρων που διατίθενται κάθε χρόνο από τη Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας, προκειμένου να διατεθούν σε προγράμματα επιστημονικής έρευνας και τεχνολογίας που αφορούν την ενέργεια.

Συμφωνείτε με την παραπάνω πρόταση και με τον κατάλογο θεμάτων που απαριθμούνται στο Κεφάλαιο 4.3.4; Ποια άλλα θέματα θεωρείτε ότι θα έπρεπε να συμπεριληφθούν;

Η Ο.Κ.Ε. συμφωνεί πλήρως με την πρόταση του Σ.Ε.Ε.Σ. για διάθεση σημαντικού ποσοστού των συνολικών ετήσιων πόρων

της Γ.Γ.Ε.Τ. σε προγράμματα έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης που αφορούν στην ενέργεια. Πρώτη προτεραιότητα (χρονικά και οικονομικά) πρέπει να δοθεί σε εφαρμοσμένα προγράμματα που αφ' ενός προάγουν την αποδοτικότερη και περιβαλλοντικά πλέον συμβατή αξιοποίηση των εγχώριων πηγών ενέργειας, αφ' ετέρου ανταποκρίνονται αποτελεσματικότερα στους στόχους της νέας ευρωπαϊκής πολιτικής για την ενέργεια και το κλίμα. Τέτοια προγράμματα αφορούν, για παράδειγμα, τεχνολογίες ενεργειακής αποθήκευσης, «έξυπνων» δικτύων (smart grid applications), υβριδικών συστημάτων κ.ά.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ Ο.Κ.Ε.

Χρήστος Πολυζωγόπουλος

Στην Ολομέλεια της 21ης Ιουλίου 2008 παρέστησαν τα κάτωθι Μέλη
της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής:

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Πολυζωγόπουλος Χρήστος

ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΙ

Παπατωνίου Κωνσταντίνος
Α.Δ.Ε.Δ.Υ.

Στεφάνου Ιωάννης
Εκπρόσωπος ΣΕΒ

Α΄ ΟΜΑΔΑ

Δεληγιάννης Φωκίων
Εκπρόσωπος ΣΕΒ

Αντζινάς Νικόλαος
Εκπρόσωπος Γ.Σ.Ε.Β.Ε.Ε.

Λέντζος Δημήτριος
Β΄ Αντιπρόεδρος Γ.Σ.Ε.Β.Ε.Ε.

Ντουτούμης Γεώργιος
Εκπρόσωπος Γ.Σ.Ε.Β.Ε.Ε.
σε αναπλήρωση του
Ασημακόπουλου Δημητρίου
Προέδρου Δ.Σ. Γ.Σ.Ε.Β.Ε.Ε.

Σκορίνης Νικόλαος
Γενικός Γραμματέας Δ.Σ. Γ.Σ.Ε.Β.Ε.Ε.

Ψαρουδάκης Εμμανουήλ
Μέλος Δ.Σ. Ε.Σ.Ε.Ε.
σε αναπλήρωση του
Αρμενάκη Δημητρίου
Προέδρου Δ.Σ. Ε.Σ.Ε.Ε.

Κεφάλας Χαράλαμπος
Εκπρόσωπος Ε.Σ.Ε.Ε.

Χαντζαρίδης Κωνσταντίνος
Γενικός Γραμματέας Ε.Σ.Ε.Ε.

Τσατήρης Γεώργιος
Ένωση Ελληνικών Τραπεζών

Αλέπης Μιχάλης
Αντιπρόεδρος Δ.Σ. Σ.Α.Τ.Ε.

Β΄ ΟΜΑΔΑ

Βουλγαράκης Δημήτριος
Γ.Σ.Ε.Ε.

Κολεβέντης Φώτης
Γ.Σ.Ε.Ε.
σε αναπλήρωση του
Πουπάκη Κώστα
Γ.Σ.Ε.Ε.

Αρβανιτοζήσης Δημήτριος
Γ.Σ.Ε.Ε.
σε αναπλήρωση του
Κουτσιμπογιώργου Γεωργίου
Γ.Σ.Ε.Ε.

Λαναρά Ζωή
Γ.Σ.Ε.Ε.

Λιονάκης Μανούσος
Γ.Σ.Ε.Ε.

Πεπόνης Εμμανουήλ
Γ.Σ.Ε.Ε.

Πολίτης Δημήτρης
Γ.Σ.Ε.Ε.

Ταυρής Φίλιππος
Γ.Σ.Ε.Ε.

Τούσης Αθανάσιος
Γ.Σ.Ε.Ε.

Ηλιόπουλος Ηλίας
Α.Δ.Ε.Δ.Υ.

Ξενάκης Βασίλειος
Α.Δ.Ε.Δ.Υ.

Γ΄ ΟΜΑΔΑ

Καφύρας Χαράλαμπος
Μέλος Γ.Σ. ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ.
σε αναπλήρωση του
Καραμίχα Τζανέτου
Προέδρου Δ.Σ. ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ.

Γωνιατάκης Γεώργιος
Πρόεδρος Δ.Σ. ΓΕ.Σ.Α.Σ.Ε.

Γκίνης Σοφοκλής
Γενικός Γραμματέας ΓΕ.Σ.Α.Σ.Ε.
σε αναπλήρωση του
Κουκουλάκη Ζαχαρία
Μέλους Δ.Σ. ΓΕ.Σ.Α.Σ.Ε.

Σωτηρακόπουλος Βασίλειος
Μέλος Δ.Σ. Π.Ι.Σ.

Οικονομίδης Δημήτριος
Εκπρόσωπος Ο.Ε.Ε.
σε αναπλήρωση του
Γιαννόπουλου Παρασκευά
Αντιπρόεδρου Ο.Ε.Ε.

Τσεμπερλίδης Νικόλαος
Πρόεδρος Δ.Σ. ΚΕ.Π.ΚΑ.

Γαζή Γιώτα
Μέλος Δ.Σ. Κ.Ε.Δ.Κ.Ε.

Γιαννακόπουλος Βασίλειος
Εκπρόσωπος Κ.Ε.Δ.Κ.Ε.

Σωτηρίου Ιωάννης
Εκπρόσωπος Κ.Ε.Δ.Κ.Ε.

ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

Παπανίκος Γρηγόριος

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ & ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΤΗΣ Ο.Κ.Ε.

Για κάθε πληροφορία σχετικά με το έργο και τη λειτουργία της Ο.Κ.Ε. είναι στη διάθεσή σας το Τμήμα Δημοσίων & Διεθνών Σχέσεων της Επιτροπής, υπό τη διεύθυνση της Δρος Μάρθας Θεοδώρου.

Τηλ.: 210 9249510-2, Fax: 210 9249514, e-mail: ipr@oke-esc.eu

